

Jemrić Ostojić, I., Skledar Matijević, A. (2009):

UPORABA FILMA KAO NASTAVNOG POMAGALA U UČENJU STRANOG JEZIKA

Sažetak

Filmovi i filmski isječci na stranom jeziku, bez prijevoda, primijenjeni na odgovarajući način, mogu poslužiti kao vrlo korisno i zabavno nastavno sredstvo u nastavi stranih jezika, jer prikazuju autentičan govor u autentičnoj jezičnoj situaciji i na taj način pomažu podizanju razine tečnosti slušanja i razumijevanja govora, ali i uvid u kulturu određenog govornog područja.

Ta je činjenica poslužila kao inspiracija za nešto šire istraživanje s ciljem određivanja preferiranih nastavnih metoda i tehnika te procjene zadovoljstva studenata uporabom raznih nastavnih metoda i pomagala (slušnih, vizualnih i audiovizualnih), a posebno filma u nastavi engleskoga jezika u većim grupama pretežno srednje razine predznanja.

Istraživanje je provedeno na prigodnom uzorku od 38 studenata (N=38) druge godine studija menadžmenta u kulturi na Visokoj školi za poslovanje i upravljanje Baltazar Adam Krčelić. Upitnik se sastojao od 68 čestica kojima se željela utvrditi: 1. didaktička vrijednost pojedinih nastavnih metoda; 2. preferirana uloga nastavnika i studenata u nastavnom procesu; 3. funkcija slušnih, vizualnih i audiovizualnih nastavnih pomagala u nastavnom procesu općenito; 4. funkcija filma kao nastavnog pomagala u učenju stranog jezika, 5. zadovoljstvo studenata filmom *Working Girl* te uvjetima i aktivnostima vezanim uz gledanje istog.

Rezultati dobiveni istraživanjem pokazali su da ispitanici preferiraju vizualne nastavne metode i aktivniju ulogu studenata u nastavi te pozitivno ocjenjuju primjenu različitih nastavnih pomagala unutar nastavnog procesa. Nadalje, većina je ispitanika pozitivno ocijenila primjenu audiovizualnih metoda u nastavi, a uporabu filma u nastavi stranog jezika prepoznala kao vrijedno i korisno nastavno pomagalo koje upotpunjuje i obogaćuje nastavni sadržaj, poboljšava izgovor, olakšava učenje novih riječi, pomaže aktivnijem sudjelovanju u nastavi te daje uvid u izraze specifične za određenu kulturu.

Ključne riječi: nastavna sredstva, nastavna pomagala, audiovizualna nastavna pomagala, film, nastava stranog jezika

1. Uvod

„Vizualna i audiovizualna pomagala u nastavi stranih jezika upotrebljavaju se kao sredstvo poticanja motivacije kod učenika“¹. Već godinama su kasetofoni, odnosno u novije vrijeme CD i MP3 playeri, grafoskopi, odnosno prijenosna računala i *PowerPoint* prezentacije nezaobilazan dio nastave stranih jezika. Film se, međutim, koristi nešto rjeđe.

U ovom radu bavimo se filmom kao nastavnim sredstvom u nastavi stranih jezika, iznosimo naše iskustvo i rezultate istraživanja provedenog po prikazivanju igranog filma na nastavi Poslovnog engleskog jezika sa studentima usmjerenja *Menadžment u kulturi*.

2. Film kao nastavno pomagalo u nastavi stranih jezika

Film nije samo popularan način zabave nego i vrijedno sredstvo za poučavanje stranih jezika kao i pomoćno sredstvo pri obradi neke teme jer pruža mogućnost iscrpnog slušanja i na taj način pomaže podizanju razine tečnosti slušanja, a može djelovati i vrlo motivirajuće jer studentima daje uvid u kontekste iz stvarnog života i razne kulturološke aspekte jezika. „Stapanjem zvuka, slike i pisma tako stvaraju dojam autentične i prirodne situacije, prepune verbalnih i neverbalnih reakcija govornika, što omogućuje cjelovito i sveobuhvatno učenje jezika“². Unos novih lingvističkih i kulturnih elemenata je golem i „bezbolan“, kao i korist pri nadograđivanju jezičnoga znanja. Također, mijenja se tradicionalna raspodjela uloga u učionici, a atmosfera postaje poticajna što pogoduje brzom usvajanju novih znanja³.

Prvo pitanje koje se nameće jest koje i kakve filmove koristiti? Idealno, to su filmovi koji se bave tematikom koja je obrađena u udžbeniku koji se koristi, a ima i dovoljno lako dostupnog dodatnog materijala povezanog s temom. Može se raditi o igranom, ali i o dokumentarnom filmu, a vrlo korisni mogu biti i isječci filmova. Naravno, u svim slučajevima radi se o filmovima bez prijevoda na hrvatski jezik.

Način na koji se film upotrebljava u nastavi trebao bi odgovarati predznanju studenata, sastavu grupe (naše grupe su često mješovitog predznanja), nastavnim

¹ Häusler, M. (2002) Od Komenskog do novih medija. Vizualna sredstva u nastavi stranih jezika. *Strani jezici* 31 (2002) str 1-2

² ibid.

³ usp. Strmečki Marković, S. (2005) Igrani film u nastavi jezičnih vježbi u sklopu studija germanistike u Zagrebu. *Strani jezici* 34 (2005) str 59 – 68

ciljevima, ali i afinitetima studenata. Ako se ne koristi na pravi način postaje sredstvo popunjavanja nastavnog sata, a može djelovati i demotivirajuće za studente s nižom razinom jezične kompetencije. Ne bi ga se smjelo koristiti samo kao razonodu, ili nagradu, jer su tada studenti pasivni gledatelji i ne mogu iskoristiti sve mogućnosti koje film pruža. Također, ako sadrži previše novih sadržaja ili nepoznatog vokabulara, nije pogodan za ostvarenje nastavnih ciljeva (usp. Strmečki Marković, 2005).

No, ako se koristi ispravno, može biti polazište zanimljivih diskusija i kontekstualizacije autentičnih jezičnih sadržaja, ali i neverbalnih signala (kao što su npr. mimika i pokreti, intonacija, razni zvukovi i glazba) koji su iznimno važni u komunikaciji. Isto tako, mogućnost vizualizacije određenih jezičnih situacija olakšava usvajanje teoretskih znanja.

Svrha filma može biti različita – možemo ga koristiti kao sredstvo informiranja, kao sredstvo produblivanja znanja i kao sredstvo integriranja kulture i podataka iz kulture⁴ (usp. Strmečki Marković, 2005).

Može se koristiti i u grupama studenata različitog predznanja (što je naš slučaj) jer napredniji studenti mogu razvijati jezične vještine koje posjeduju, a ako rade u paru sa studentima slabijega predznanja, mogu im pomoći u razumijevanju.

3. Nedostaci filma kao nastavnog pomagala

Ipak, usprkos svim dobrim stranama uporabe filma u nastavi stranih jezika i velikim mogućnostima koje pruža, ne koristi se vrlo često zbog organizacijskih razloga – prije svega zbog nedostatka vremena, zbog nedostatka adekvatnog prostora, a često i zbog loše tehničke opremljenosti obrazovnih ustanova.

No, glavni nedostatak filma je trajanje. Vrijeme potrebno za gledanje filma i odrađivanje svih predviđenih aktivnosti prije i poslije gledanja je otprilike dvostruko u odnosu na trajanje filma. Korisno je raditi i male pauze za vrijeme gledanja, što produljuje potrebno vrijeme. Stoga se film najčešće koristi jednom do dva puta tijekom semestra.

⁴ usp. Strmečki Marković, S. (2005) Igrani film u nastavi jezičnih vježbi u sklopu studija germanistike u Zagrebu. *Strani jezici* 34 (2005) str 59 – 68

Korisno rješenje ovog problema je prikazivanje filmskih isječaka, u trajanju od pet do petnaestak minuta, što ne oduzima previše vremena, a tijekom nastavnog sata u trajanju od 45 minuta ima dovoljno vremena za sve potrebne faze gledanja.

4. Faze gledanja filma na nastavi

Uporaba filma u nastavi stranih jezika može se ugrubo podijeliti u tri faze: priprema, prikazivanje i analiza.

4. 1. Priprema

Prije gledanja trebalo bi se koncentrirati na vokabular koji će se pojaviti u filmu koristeći se raznim aktivnostima – govornim, pisanim i čitanim – koje se nadograđuju na već postojeće znanje studenata kako bi mogli povezati temu filma s obrađenim gradivom i tako povećati razumijevanje i potaknuti interes.

Studente je poželjno upoznati s novim podacima, temama i vokabularom koji će susresti u filmu (mogu se objasniti geografski i povijesni pojmovi te upozoriti na specifični vokabular, npr. sleng, dijalekt i sl.), a studentima slabijega predznanja korisno je dati tekstualni predložak prije gledanja, pa čak i za vrijeme gledanja, da im se olakša razumijevanje ključnih scena, što povoljno djeluje na samopouzdanje.

Za upoznavanje studenata s filmom vrlo korisnima su se pokazale kritike i najave filmova, a pouzdan način izbjegavanja pasivnog gledanja filma je zadavanje zadataka koje studenti moraju riješiti za vrijeme gledanja. Studenti mogu raditi samostalno, u paru, ili u grupama, a treba pripaziti da rješavanje zadataka ne ometa gledanje filma, odnosno praćenje sadržaja. Valja imati na umu da „o prvim komentarima i uputama lektora ovisi kako će student pristupiti gledanju filma i hoće li to učiniti s dosadom ili sa zanimanjem.“⁵

4.2. Prikazivanje

Za gledanje filma na nastavi, osim vremena i odgovarajuće prostorije koja se može lagano zamračiti, potrebna je i tehnička oprema kao npr. DVD projektor, ozvučenje i sl. što upotpunjava doživljaj gledanja.

4.3. Analiza

⁵ Strmečki Marković, S. (2005) Igrani film u nastavi jezičnih vježbi u sklopu studija germanistike u Zagrebu. *Strani jezici* 34 (2005) str 64

Nakon gledanja radi se analiza filma, koja može biti koncentrirana na razne elemente – sadržaj, likove, zaplet i rasplet, vokabular, eventualnu upotrebu dijalekta ili slenga ili nekog drugog specifičnog vokabulara, te usporedba (ako je moguća) s iskustvom studenata te sa situacijom u vlastitoj zemlji.

Poslije gledanja filma najčešće ne ostane dovoljno vremena za aktivnosti razumijevanja, što je još jedan nedostatak gledanja filma na nastavi. Ipak, trebalo bi nastojati predviđene aktivnosti (diskusije, analiza, sažeci, izrada alternativnih završetaka priče, vokabular itd.) odraditi na prvom sljedećem nastavnom satu, tako da razmak između gledanja i analize bude što kraći.

5. Naše iskustvo

Studenti druge godine usmjerenja Menadžment u kulturi gledali su film *Working Girl* (*Zaposlena djevojka*) s kojim su se prije gledanja upoznali na nastavi. Naime, lekcija *First Impressions* u udžbeniku *Powerhouse* kojim se koristimo temelji se na likovima, sadržaju, poslovnom vokabularu i nekim dijalozima iz filma.

Studenti su, dakle, bili dobro upoznati s filmom prije gledanja, a riješili su i čitav niz aktivnosti vezanih uz vokabular. Na raspolaganju smo imali 90 minuta, a film je pomoću prijenosnog računala i projektor prikazan u dvorani koja se može djelomično zamračiti, a raspolaže i ozvučenjem. Međutim, nepredviđeni tehnički problem s ozvučenjem natjerao nas je da na nekoliko minuta zaustavimo gledanje filma kako bismo mogli pojačati glasnoću i nastaviti s gledanjem. Film je imao i titlove na engleskom jeziku pa smo i tu mogućnost iskoristili, u nadi da će studentima olakšati praćenje filma.

Poslije gledanja nismo imali vremena za analizu filma, već smo to odradili na sljedećem nastavnom satu tjedan dana kasnije. Isti dan studenti su dobili i anketni upitnik. Budući da se često događa da se pretpostavke nastavnika o uporabi filma kao nastavnog pomagala ne podudaraju s iskustvom studenata odlučili smo tražiti neku vrstu formalizirane povratne informacije u obliku istraživanja čije ćemo rezultate predstaviti u nastavku.

6. Istraživanje o preferiranim nastavnim metodama i tehnikama i uporabi filma kao nastavnog pomagala u nastavi stranog jezika

6.1. Metodologija

Predmet, ciljevi i hipoteze istraživanja

Iako je naša prvotna namjera bila da istražimo stavove studenata o uporabi filma kao nastavnog pomagala u nastavi engleskoga jezika u većim grupama pretežno srednje razine predznanja, odlučili smo provesti nešto šire istraživanje kojim bismo odredili i preferirane nastavne metode i tehnike te procijenili zadovoljstvo studenata uporabom raznih nastavnih metoda i pomagala (slušnih, vizualnih i audiovizualnih) s posebnim naglaskom na primjenu filma u nastavi stranog jezika.

Upitnik se sastojao od 68 čestica kojima se željela utvrditi:

- didaktička vrijednost pojedinih nastavnih metoda;
- preferirana uloga nastavnika i studenata u nastavnom procesu;
- funkcija slušnih, vizualnih i audiovizualnih nastavnih pomagala u nastavnom procesu općenito;
- funkcija filma kao nastavnog pomagala u učenju stranog jezika
- zadovoljstvo studenata filmom «Working Girl» te uvjetima i aktivnostima vezanim uz gledanje istog

U skladu s ciljevima istraživanja postavljeno je nekoliko hipoteza:

H1: Usmeno predavanje popraćeno vizualnim prikazivanjem nastavnog sadržaja najpoželjnija je nastavna metoda.

H2: Komunikacija između nastavnika i studenta trebala bi biti dvosmjerna i poticati razvoj i aktivnost studenata.

H3: Primjenu različitih nastavnih pomagala, a posebice primjenu audiovizualnih metoda u nastavi stranog jezika većina ispitanika ocijenit će pozitivno.

H4: Uporaba filma i filmskih isječaka na stranom jeziku može se višestruko iskoristiti kao sredstvo izgrađivanja i/ili nadograđivanja jezičnog, ali i šireg kulturološkog znanja studenata.

Instrument

U empirijskom istraživanju korišten je upitnik koji se sastojao od dvanaest pitanja uglavnom zatvorenog tipa i ukupno 68 varijabli.

Uzorak

Istraživanje je provedeno u ljetnom semestru školske godine 2007./2008. metodom ankete na prigodnom uzorku od 38 studenata (N=38) druge godine studija usmjerenja Menadžment u kulturi na Visokoj školi za poslovanje i upravljanje Baltazar Adam Krčelić. Anketiranje se odvijalo unutar kolegija Poslovni engleski jezik, a obuhvatilo je samo one studente koji su film «Working Girl» odgledali u sklopu navedenog kolegija tjedan dana ranije.

Kako smo i pretpostavili, studenti su razinu vlastitog znanja engleskog jezika procijenili kao srednju, u 34,2% slučajeva, te višu srednju, u 31,6% slučajeva.

Tablica 1: Procjena razine znanja engleskog jezika

Statistička obrada podataka

U statističkoj obradi korišten je programski paket SPSS for Windows 10.0. Primijenjene su tehnike univarijatne analize (utvrđivanje distribucije odgovora) te multivarijatne analize (korištena je multivarijatna faktorska analiza pod komponentnim modelom uz varimax rotaciju i Kaiser - Guttmanov kriterij redukcije dimenzionalnosti).

6.2. Rezultati istraživanja⁶

Didaktička vrijednost nastavnih metoda

U nastavi se mogu koristiti različite nastavne metode: praktične, vizualne i verbalne čiji je cilj prenošenje nastavnih ciljeva i sadržaja studentima. Verbalne metode naglašavaju govornu komponentu te obuhvaćaju dva osnovna pristupa nastavi i učenju: 1. monološki ili diseminativni u kojima se informacije i komunikacija među nastavnikom i studentima prenosi jednosmjerno, bez povratne veze te u kojoj se ne potiče i ne razvija aktivnost studenata te 2. dijaloški pristup koji se temelji na obliku komuniciranja u kojima se uspostavlja dvosmjerna komunikacija te dobiva uvid u kvalitetu i kvantitetu studentovog prijema informacija. Vizualne metode, dokumentacijske i demonstracijske, u

⁶ Dobiveni rezultati omogućuju nam izvođenje određenih zaključaka s napomenom da su zaključci, s obzirom na tip i veličinu uzorka, ograničeni i da za populaciju imaju indikativni karakter.

većoj mjeri potiču na aktivno sudjelovanje studenata u nastavnom procesu budući da se informacije prenose putem različitih medija ili su usmjerene na osjetilni doživljaj svakog studenta⁷.

Ispitanicima smo ponudili devet tvrdnji kojima smo pokušali utvrditi didaktičku vrijednost prvenstveno vizualnih i verbalnih nastavnih metoda, metoda s kojima se na razini visokoškolskog obrazovanja najčešće susreću. Studenti su za svaku ponuđenu tvrdnju na skali od 1 (uopće se ne slažem) do 5 (u potpunosti se slažem) trebali navesti u kojoj se mjeri s njome slažu. Rezultati prikazani u tablici 2 rangirani su prema veličini srednjih vrijednosti za svaku tvrdnju.

Dvije najviše rangirane tvrdnje sa srednjim vrijednostima iznad 4, tvrdnje su koje naglašavaju prednosti vizualnih nastavnih metoda. Čak 94,7% ispitanika se djelomično ili u potpunosti slaže s tvrdnjom da je kvaliteta predavanja veća ukoliko je prate vizualni sadržaji, dok se njih 84,2% slaže da vizualizacija nastavne građe omogućava lakše i bolje usvajanje gradiva. Prema veličini srednje vrijednosti slijedi tvrdnja s kojom se djelomično ili u potpunosti slaže 75,7% ispitanika prema kojoj se usmenim izlaganjem, kao jednim od pristupa verbalnih metoda, nastavni sadržaji prenose brzo i jedinstveno. Ipak, tek nešto više od trećine naših ispitanika smatra da je najbolji oblik nastave onaj u kojem nastavnik gradivo izlaže usmeno dok 44,7% njih smatra da se usmenim predavanjem postiže bolja usredotočenost na nastavni sadržaj. Pri dnu ljestvice smjestile su se tri tvrdnje sa srednjim vrijednostima nižim od tri. Nešto manje od trećine ispitanika uopće se ne slaže i/ ili se ne slaže s tvrdnjom da se usmenim predavanjem ne poštuje heterogenost grupe s obzirom na sposobnost i učinke studenata, dok njih 47,4% iskazuje neslaganje s tvrdnjom da se usmenim predavanjem nastavni sadržaji uče pasivno i izolirano. Najveći stupanj neslaganja – 81,6% - naši su ispitanici iskazali na tvrdnji koja govori da se vizualnim prikazivanjem nastavnih sadržaja odvlači pozornost od izlaganja nastavnika.

Iz navedenog mogli bismo zaključiti da naši ispitanici naglašavaju didaktičku vrijednost vizualnih nastavnih metoda budući da se s tim tvrdnjama slažu u najvećoj mjeri. Ipak, prepoznaju i vrijednosti monološkog pristupa nastavi putem kojeg se nastavni sadržaji prenose brzo i jedinstveno, koji omogućuje bolju usredotočenost na

⁷ Usp. Kovač, V. (2006) *Tema: Pojam i klasifikacija nastavnih metoda*

nastavni sadržaj te koji za posljedicu nema pasivno i izolirano usvajanje nastavnog gradiva.

Tablica 2: Didaktička vrijednost nastavnih metoda

Kako bismo dobili strukturu povezanosti tvrdnji kojima smo mjerili stavove ispitanika o didaktičkoj vrijednosti nastavnih metoda, tvrdnje smo reducirali faktorskom analizom uz upotrebu varimax rotacije i Kaiser-Guttmanovog kriterija ekstrakcije. Faktorskom analizom ekstrahirana su tri faktora koja objašnjavaju ukupno 74,33% zajedničke varijance. Tablica pokazuje strukturu tri dobivena faktora.

Prvi faktor objašnjava 37,84% zajedničke varijance. Budući da ovaj faktor određuju tvrdnje koje naglašavaju prednosti i vizualnih i verbalnih nastavnih metoda, nazvali smo ga *Kombinirani pristup nastavi*. Faktor sadrži pet tvrdnji koje, kako smo već naveli, ukazuju na pozitivne aspekte kako vizualnih metoda (*Kvaliteta predavanja veća je ukoliko je prate vizualni sadržaji* i *Vizualizacija nastavne građe omogućava lakše i bolje usvajanje gradiva*) tako i verbalnih metoda (*Usmenim predavanjem nastavni sadržaji prenose se brzo i jedinstveno* i *Najbolji oblik nastave jest ona u kojoj nastavnik gradivo usmeno izlaže*). Na ovom je faktoru negativno saturirana tvrdnja koja se donekle kritički odnosi spram vizualnih nastavnih metoda: *Vizualnim prikazivanjem nastavnih sadržaja odvlači se pozornost od izlaganja nastavnika*.

Drugi faktor sadrži šest saturiranih tvrdnji koje izražavaju pozitivan stav spram verbalnih nastavnih metoda, preciznije nastavnog procesa koji se odvija usmenim predavanjem (usmenim predavanjem postiže se bolja usredotočenost na nastavni sadržaj, predstavlja najbolji oblik nastave, na taj način nastavni sadržaji prenose se brzo i jedinstveno) te kritizira vizualno prikazivanje nastavnih sadržaja kao ono kojim se odvlači pozornost od izlaganja nastavnika. Na ovom su faktoru dvije tvrdnje negativno saturirane, od kojih obje izražavaju sumnju u učinkovitost usmenog predavanja. S obzirom da tvrdnje na ovom faktoru naglašavaju pozitivne vidove usmenog predavanja, nazvali smo ga *Monološki pristup nastavi*. Faktor objašnjava 22,27% ukupne varijance.

Treći faktor, *Kritički pristup nastavi*, objašnjava 14,22% zajedničke varijance, a određuju ga četiri tvrdnje, od kojih svaka donekle ukazuje na nedostatke kako vizualnih

tako i verbalnih metoda (usmenim predavanjem ne poštuje se heterogenost grupe dok se vizualnim prikazivanjem odvlači pozornost od izlaganja nastavnika). Na ovom je faktoru negativno saturirana tvrdnja koja navodi usmeno predavanje najboljim oblikom nastave.

Tablica 3: Struktura faktora o didaktičkoj vrijednosti nastavnih metoda

Organizacija i provedba nastavnih aktivnosti

U nastavnom procesu uloga nastavnika i studenta razlikuje se ovisno o organizaciji i provedbi nastavnih aktivnosti. Sljedećim setom pitanja pokušali smo utvrditi koji oblik nastavnih aktivnosti studenti preferiraju u najvećoj mjeri. Ispitanicima smo ponudili deset tvrdnji, za svaku od njih trebali su navesti u kojoj se mjeri s njome slažu. I ovdje su rezultati rangirani prema veličini srednje vrijednosti.

Tri najviše rangirane tvrdnje ukazuju na potrebu poticanja aktivne uloge studenata u nastavnom procesu: poticanjem diskusija, izradom referata, raznovrsnijim pristupima nastavnom sadržaju. Slijede četiri tvrdnje čija je srednja vrijednost između tri i četiri, od kojih dvije zagovaraju aktivniju ulogu studenata, a dvije aktivniju ulogu nastavnika u nastavnom procesu. Tako primjerice 73,7% ispitanika smatra da bi se više nastavnih sadržaja trebalo obraditi u grupnom radu, a nešto više od polovice ispitanika, njih 52,6%, da se u frontalnoj nastavi premalo vremena posvećuje studentskoj aktivnosti i produktivnosti. Ipak, 71,1% ispitanika smatra da bi u nastavnom procesu studenti trebali prvenstveno primati nastavne sadržaje dok njih 47,4%, dakle nešto manje od polovice, smatra da bi u procesu nastave glavnu ulogu trebao imati nastavnik. Najveći stupanj neslaganja naši ispitanici iskazuju na tri tvrdnje koje promiču pasivnu ulogu studenata u nastavnom procesu: *Nastavni sadržaji najbolje se prenose studentima frontalno - nastavnik predaje, a studenti slušaju* s kojom se uopće ili djelomično ne slaže 39,5% ispitanika; *Diskusije nisu dobro nastavno sredstvo jer se u njima uvijek javljaju isti studenti* s kojom se sveukupno ne slaže 76,4% ispitanika te *Najbolje pratimo nastavu u kojoj samo slušamo i gledamo*, na kojoj je svoje neslaganje izrazilo njih 70,2%.

Distribucija odgovora na ovom setu pitanja pokazuje da naši ispitanici preferiraju raznovrsniju nastavu u kojoj se potiče aktivna uloga studenata putem diskusija, izrade referata, grupnog rada i slično, no ipak uz jasnu ulogu nastavnika kao nositelja nastavnog

procesa i uz uvjet da se ne zanemaruje frontalni oblik nastave budući da studenti, prema mišljenju naših ispitanika, trebaju prvenstveno biti primatelji nastavnog sadržaja.

Tablica 4: Organizacija i provedba nastavnih aktivnosti

I na ovoj smo dimenziji tvrdnje reducirali faktorskom analizom uz upotrebu varimax rotacije i Kaiser-Guttmanovog kriterija ekstrakcije kako bismo dobili strukturu povezanosti tvrdnji kojima smo mjerili stavove ispitanika o organizaciji i provedbi nastavnih aktivnosti te ulozi studenata i nastavnika u nastavnom procesu. Faktorskom analizom ekstrahirana su četiri faktora koja objašnjavaju ukupno 64,80% zajedničke varijance. Tablica 4 pokazuje strukturu četiri dobivena faktora.

Prvi faktor, *Nastavne aktivnosti koje potiču aktivnu ulogu studenata s naglaskom na diskusije*, objašnjava 23,12% zajedničke varijance. Na njemu su ekstrahirane tri tvrdnje. Pozitivno saturirane tvrdnje ističu da je za uspješno učenje potrebno aktivno sudjelovanje studenata u nastavnom procesu te naglašavaju ulogu diskusije koja omogućava višestruk pristup određenoj temi. Negativno saturirana tvrdnja se kritički odnosi spram diskusija kao nastavnog sredstva u kojem se uvijek javljaju isti studenti.

Na drugom su se faktoru također strukturirale one tvrdnje koje ukazuju na potrebu aktivnog sudjelovanja studenata u nastavnom procesu, no promiču provedbu grupnog rada i raznovrsnijih aktivnosti. Faktor smo stoga nazvali *Nastavne aktivnosti koje potiču aktivnu ulogu studenata s naglaskom na raznovrsnji pristup radu*, a objašnjava 17,03% ukupne varijance.

Treći faktor, *Frontalna provedba nastavnih aktivnosti*, objašnjava 13,36% ukupne varijance, a određuju ga dvije tvrdnje koje zagovaraju nastavni proces u kojem glavnu ulogu imaju nastavnici te u kojem studenti prvenstveno slušaju i pasivno primaju nastavni sadržaj.

Na četvrtom su faktoru također ekstrahirane dvije tvrdnje, od kojih jedna upućuje na nastavni proces u kojem bi studenti trebali prvenstveno primati nastavne sadržaje, dok druga na nastavni proces u kojem bi se više nastavnih sadržaja trebalo obraditi u grupnom radu. Faktor objašnjava 11,29% ukupne varijance, a nazvali smo ga *Kombinirana provedba nastavnih aktivnosti*.

Tablica 5: Struktura faktora o organizaciji i provedbi nastavnih aktivnosti

Funkcije slušnih, vizualnih i audiovizualnih nastavnih pomagala

U nastavi se mogu rabiti različita nastavna pomagala: slušna, vizualna i audiovizualna kao što su CD-ovi, filmovi, prezentacije, grafo-folije, tekstovi i slično koja služe boljoj i kvalitetnijoj obradi nastavnih sadržaja. U sljedećem smo pitanju naše ispitanike upitali u kojoj se mjeri slažu s primjenom različitih nastavnih pomagala unutar nastave. Ponudili smo im deset tvrdnji, a oni su za svaku trebali odrediti na skali od 1 (uopće se ne slažem) do 5 (u potpunosti se slažem) u kojoj se mjeri s njome slažu. Podaci su prikazani u tablici, a rangirani prema veličini srednje vrijednosti.

Rezultati pokazuju da se ispitanici slažu s tvrdnjama koje ukazuju na pozitivne aspekte korištenja različitih nastavnih pomagala u nastavnom procesu, dok se ne slažu s onim koji ukazuju na negativne. Drugim riječima, izrazito visok stupanj slaganja te srednje vrijednosti iznad 4 iskazane su na afirmativnim tvrdnjama: uporaba različitih nastavnih pomagala upotpunjuje i nadograđuje nastavni sadržaj, omogućuje bolje i učinkovitije usvajanje nastavnih sadržaja, olakšava usvajanje znanja, doprinosi kvaliteti nastave te omogućuje višestruke mogućnosti pristupa nastavnom sadržaju. S druge strane, vrlo visok stupanj neslaganja iskazan je na negativno postavljenim tvrdnjama: uporaba različitih nastavnih pomagala odvlači pozornost od nastavnog sadržaja, ne doprinosi motivaciji studenata ni kvaliteti kolegija te dodatno otežava razumijevanje složenih nastavnih cjelina.

Možemo zaključiti da naši ispitanici cijene, prepoznaju i pozitivno ocjenjuju primjenu različitih nastavnih pomagala unutar nastavnog procesa.

Tablica 6: Funkcije različitih nastavnih pomagala unutar nastave

Primjenom faktorske analize željeli smo utvrditi strukturu povezanosti tvrdnji kojima smo mjerili stavove ispitanika o primjeni različitih nastavnih pomagala u nastavi. Ekstrahirana su tri faktora koja objašnjavaju 71,42% zajedničke varijance.

Prvi smo faktor nazvali *Pozitivni aspekti primjene nastavnih pomagala* budući da je na njemu ekstrahirano pet pozitivno saturiranih tvrdnji koje govore upravo o pozitivnim posljedicama primjene različitih nastavnih pomagala u nastavnom procesu: različita nastavna pomagala olakšavaju usvajanje znanja, doprinose boljem razumijevanju nastavnog sadržaja, omogućuju specifične efekte koji doprinose kvaliteti nastave te bolje, učinkovitije i trajnije usvajanje nastavnih sadržaja. Dvije negativno saturirane tvrdnje na ovom faktoru ukazuju na negativne posljedice primjene različitih nastavnih pomagala u nastavi.

Drugi faktor također naglašava pozitivne aspekte uporabe različitih nastavnih pomagala, no prvenstveno one koje ima na nastavni sadržaj. Na faktoru su pozitivno saturirane tri tvrdnje: primjena nastavnih pomagala omogućuje višestruke mogućnosti pristupa nastavnom sadržaju, upotpunjuje i nadograđuje nastavni sadržaj te omogućuje bolje, učinkovitije i trajnije usvajanje nastavnih sadržaja. Dvije negativno saturirane tvrdnje kritički se odnose spram korištenja nastavnih pomagala u nastavi: ne doprinosi kvaliteti samog kolegija niti motivaciji studenata za rad.

Treći faktor objašnjava 11,08% ukupne varijance, a budući da upućuje na otežavajuće okolnosti i nedostatke primjene različitih nastavnih pomagala u nastavnom procesu: dodatno otežava razumijevanje složenih nastavnih cjelina, odvlači pozornost od nastavnog sadržaja, ne doprinosi kvaliteti samog kolegija te ne doprinosi motivaciji studenata za rad, nazvali smo ga *Negativni aspekti primjene nastavnih pomagala*.

Tablica 7: Struktura faktora o primjeni različitih nastavnih pomagala u nastavnom procesu

Uporaba filma kao nastavnog pomagala u nastavi stranog jezika

Film je jedan od audiovizualnih nastavnih pomagala koji se često upotrebljava u učenju stranog jezika. Primjena tog medija u nastavi stranog jezika pokazala je da se može višestruko iskoristiti: kao sredstvo izgrađivanja i nadograđivanja jezičnoga znanja studenata, ali i mnogo šireg kulturološkog znanja studenata; kao vrijedno sredstvo za poučavanje jezika, ali i pomoćno sredstvo pri obradi neke teme; kao sredstvo koje podiže razinu tečnosti slušanja; te sredstvo koje može djelovati vrlo motivirajuće s obzirom da

studentima daje uvid u kontekste stvarnog života. Pritom je važno da način uporabe filma odgovara predznanju i razini jezičnoga razumijevanja studenata.

Imajući u vidu primjenu filma u nastavi stranog jezika, ispitanici su trebali navesti u kojoj se mjeri slažu s devetnaest ponuđenih tvrdnji. Podaci pokazuju da se ispitanici slažu s afirmativnim tvrdnjama, odnosno onima koje naglašavaju pozitivne vidove primjene filma kao nastavnog pomagala. Više od 90% ispitanika slaže se, djelomično ili u potpunosti da uporaba filma u učenju stranog jezika omogućava vježbu slušanja autentičnog jezika budući da je korisno čuti glas i izgovor izvornog govornika, upotpunjuje nastavni sadržaj te čini nastavni sadržaj zanimljivijim. S tvrdnjama da primjena filma u nastavi stranog jezika pruža uvid u izraze specifične za određenu kulturu, olakšava učenje novih riječi i praćenje teksta te je vrijedno i korisno nastavno pomagalo slaže se između 86 i 89% ispitanika. Nešto niži stupanj slaganja, između 73 i 79%, iskazan je na pet tvrdnji: uporaba filma u nastavi stranog jezika daje osjećaj zadovoljstva i postignuća nakon razumijevanja odgledanog filma, čini materijal za zanimljive rasprave, poboljšava izgovor, pomaže razvijanju vještine učenja te razvija vlastite ideje pri provjeravanju razumijevanja i objašnjavanju pojedinih scena.

Vrlo nizak stupanj slaganja, niži od 11%, naši ispitanici iskazali su na negativno postavljenim tvrdnjama, odnosno onim koje ukazuju na moguće negativne vidove primjene filma u nastavi stranog jezika. 10,5% ispitanika smatra da uporaba filma kao nastavnog pomagala demotivira i frustrira studente s nižom razinom znanja stranog jezika; njih 7,9% smatra da primjena filma otežava razumijevanje govora te da se uglavnom svodi na pasivno gledanje, dok njih 5,3% tvrdi da opterećuje studente s nižom razinom znanja. Tek njih 2,6% primjenu filma vidi kao nastavno pomagalo koje služi isključivo za zabavu dok se niti jedan ispitanik nije složio s tvrdnjom da film odvlači pažnju od nastavne cjeline.

Ispitanici dakle prepoznaju uporabu filma u nastavi stranog jezika kao vrijedno i korisno nastavno pomagalo koje na niz različitih načina upotpunjuje i obogaćuje nastavni sadržaj, poboljšava izgovor, olakšava učenje novih riječi, pomaže aktivnijem sudjelovanju u nastavi te daje uvid u izraze specifične za određenu kulturu.

Tablica 8: Uporaba filma kao nastavnog pomagala u učenju stranog jezika

Faktorskom analizom utvrdili smo postojanje tri faktora koja objašnjavaju 68,33% zajedničke varijance.

Prvi faktor objašnjava 52,03% ukupne varijance, a s obzirom da ga čine afirmativne tvrdnje nazvali smo ga *Pozitivni aspekti primjene filma kao nastavnog pomagala*. Faktor određuje trinaest relativno visoko saturiranih tvrdnji koje ukazuju na korisne posljedice primjene filma u nastavnom procesu te dvije negativno saturirane tvrdnje koje naglašavaju negativne posljedice uporabe tog audiovizualnog nastavnog pomagala.

Drugi faktor objašnjava 10,20% ukupne varijance te ga također određuju tvrdnje koje naglašavaju pozitivne vidove primjene filma u nastavi stranog jezika. Ipak, budući da su na ovom faktoru ekstrahirane tvrdnje koje, uz pozitivne posljedice koje film ima u nastavnom procesu, ukazuju i na one koje ima u nešto širem, kulturološkom kontekstu (pruža uvid u izraze specifične za određenu kulturu, omogućava vježbu slušanja autentičnog jezika, u nastavi stranog jezika korisno je čuti glas i izgovor izvornog govornika) nazvali smo ga *Pozitivni aspekti primjene filma kao nastavnog pomagala s naglaskom na kulturološke aspekte jezika*. Na ovom faktoru ekstrahirane su četiri negativno saturirane tvrdnje koje se kritički odnose spram primjene filma u nastavnom procesu.

Struktura povezanosti odgovora na trećem faktoru izvodi četiri tvrdnje koje se kritički odnose spram uporabe filma u nastavi stranog jezika: primjena filma demotivira i frustrira studente s nižom razinom znanja stranog jezika, opterećuje studente s nižom razinom znanja, otežava razumijevanje govora te odvlači pažnju od nastavne cjeline. Ovaj faktor objašnjava 6,10% ukupne varijance, a u skladu s tvrdnjama koje su na njemu ekstrahirane smo ga nazvali *Negativni aspekti primjene filma kao nastavnog pomagala*.

Tablica 9: Struktura faktora o primjeni filma kao nastavnog pomagala u nastavi stranog jezika

Uporaba filma Working Girl kao nastavnog pomagala unutar kolegija Poslovni engleski jezik

Posljednji set pitanja unutar našeg istraživanja odnosi se na film *Working Girl* kojeg su naši ispitanici gledali unutar kolegija Poslovni engleski jezik. Zanimalo nas je kako studenti u konkretnom slučaju gledaju na uporabu filma kao nastavnog pomagala.

Čak 94,3% studenata je navelo da im se primjena filma kao nastavnog pomagala sviđjela, a njih 86,1% navodi da bi i drugi filmovi i/ili filmski isječci bili prikladno nastavno pomagalo u budućoj nastavi stranog jezika. Na pitanje koje bi filmove voljeli gledati, većina ispitanika smatra da bi pogodni bili filmovi koji se vezuju uz nastavno gradivo te dokumentarni filmovi.

Više od polovice ispitanika, njih 64,9%, film *Working Girl* gledalo je unutar nastave kolegija Poslovni engleski jezik po prvi put. Budući da su studenti prije gledanja filma bili upoznati s likovima, sadržajem, poslovnim vokabularom i nekim dijalozima iz filma na kojima temelji lekcija *First Impressions* udžbenika kojim se koriste na nastavi, pretpostavili smo da će rijetki imati poteškoće u praćenju filma.

Kako bismo potvrdili tu pretpostavku, postavili smo im dva pitanja. U prvom smo ih pitali u kojoj su im mjeri u razumijevanju sadržaja filma bili potrebni titlovi na engleskom. Odgovori su gotovo ravnomjerno raspoređeni među studentima kojima titlovi uopće ili gotovo da nisu bili potrebni, njih 28,6%, te onih kojima su donekle ili u potpunosti bili potrebni, njih 31,5%.

Graf 1: Potreba za titlovima na engleskom jeziku u razumijevanju sadržaja filma

U drugom smo ih zapitali jesu li za vrijeme gledanja filma tražili pomoć kolega kako bi bolje razumjeli sadržaj filma i dijaloge. Na ovo je pitanje tek 11,8% studenata odgovorilo potvrdno, dok je njih 88,2% film moglo pratiti bez pomoći kolega. To nam ukazuje da su za uspješnu primjenu filma kao nastavnog pomagala ključne nastavne aktivnosti koje prethode gledanju filma, a koje su usko vezane uz tematiku filma, vokabular i slično.

Ispitanike smo nadalje pitali u kojoj su mjeri bili zadovoljni s nekim elementima filma te uvjetima gledanja filma. U tablici 9 su prikazane distribucije odgovora za svaki element poredane prema veličini srednje vrijednosti. Studenti su u najvećoj mjeri zadovoljni vlastitom razinom razumijevanja govora pri gledanju filma, njih 79,4% je

djelomično ili u potpunosti zadovoljno, prostorijom u kojoj su film gledali, 82,3%, te odabirom filma, njih 76,5%. Više od polovice studenata je zadovoljno, djelomično i/ili u potpunosti, i sa tematikom filma te kvalitetom slike. U skladu s poteškoćama s ozvučenjem za vrijeme gledanja filma kada smo film trebali nakratko zaustaviti, s kvalitetom zvuka je zadovoljno tek 14,7% ispitanika.

Tablica 10: Procjena zadovoljstva s elementima i uvjetima gledanja filma

Posljednje pitanje odnosi se na aktivnosti vezane nakon gledanja filmova na nastavi. Podsjećamo, nakon gledanja filma nismo imali vremena za ikakvu aktivnost vezanu uz film. Film smo analizirali na sljedećem satu engleskog jezika, tjedan dana kasnije kada su studenti ispunjavali i upitnik.

Studenti su iskazali veću potrebu za što većim brojem raznovrsnih aktivnosti vezanih uz odgledani film: prikazom filmova, diskusijama, kvizovima, prezentacijama i sl. S navedenom tvrdnjom djelomično se ili u potpunosti slaže 72,3% ispitanika. Nadalje, 72,2% ispitanika pozitivnim ocjenjuje korištenje filma kao nastavnog pomagala i aktivnosti nakon gledanja filma. Ipak, 64,9% ispitanika djelomično se ili u potpunosti slaže s tvrdnjom da se aktivnosti vezane uz odgledani film trebaju odvijati neposredno nakon gledanja filma. Nešto više od polovice ispitanika slaže se da je prije gledanja filma uputno na nastavi obraditi tematiku filma i unaprijed se upoznati s novim terminima. Trećina ispitanika slaže se da je nakon gledanja filma ostalo nedovoljno vremena za dodatne aktivnosti vezane uz tematiku filma, no razmak od tjedan dana koliko je prošlo od gledanja filma do analize filma nije prevelik za 44,1% ispitanika. Četvrtina ispitanika smatra da bi se nerazumljive scene i dijalози iz filma trebali ponoviti. S obzirom da je većina naših ispitanika zadovoljna vlastitim razumijevanjem govora pri gledanju filma, taj postotak mogao se očekivati. Gotovo polovica ispitanika slaže se s tvrdnjom da je iskorišten pun potencijal filma čime se dodatno potvrđuju ranije dobiveni odgovori u kojem je većina ispitanika pozitivno ocijenila primjenu audiovizualnih metoda u nastavi, a posebice uporabu filma kao vrijedno i korisno nastavno pomagalo u učenju stranog jezika.

Tablica 11: Nastavne aktivnosti vezane uz odgledani film

7. Zaključak

Iz provedenog istraživanja može se zaključiti da naši ispitanici preferiraju vizualne nastavne metode i aktivniju ulogu studenata u nastavi iako smatraju da bi studenti trebali biti primatelji nastavnog sadržaja pa stoga i naglašavaju ulogu nastavnika kao nositelja nastavnog procesa. Frontalni oblik nastave ne bi smio biti zanemaren, no pozitivno ocjenjuju primjenu različitih nastavnih pomagala unutar nastavnog procesa.

S time u skladu, naši ispitanici prepoznaju uporabu filma u nastavi stranog jezika kao vrijedno i korisno nastavno pomagalo koje upotpunjuje i obogaćuje nastavni sadržaj, poboljšava izgovor, olakšava učenje novih riječi, pomaže aktivnijem sudjelovanju u nastavi te daje uvid u izraze specifične za određenu kulturu.

Većina ih bez pomoći može pratiti film i zadovoljni su vlastitom razinom razumijevanja govora pri gledanju filma pa ne čudi što otprilike polovici studenata titlovi gotovo da i nisu bili potrebni. Gotovo polovica ispitanika slaže se s tvrdnjom da je iskorišten pun potencijal filma, no iskazali su želju za što većim brojem raznovrsnih aktivnosti vezanih uz odgledani film.

Istraživanje je, dakle, potvrdilo pretpostavku da većina studenata preferira primjenu audiovizualnih metoda u nastavi i da ima pozitivan stav prema uporabi filma u učenju stranog jezika te da ga smatra vrijednim i korisnim nastavnim pomagalom. Ovaj rad može poslužiti kao temelj budućem širem i detaljnijem istraživanju ove tematike, na većem uzorku, a rezultati istraživanja ohrabрили su nas i potaknuli na daljnju primjenu suvremene nastavne tehnologije, odnosno, u našem slučaju, filma, u nastavi stranih jezika i, prije svega, na razvijanje popratnih aktivnosti kako bi se film, tj. filmski isječci, što bolje uklopili u nastavni proces, a time i bolje poslužili svrsi – lakšem i bržem učenju stranoga jezika.

Jemrić Ostojić, I., Skledar Matijević, A. (2009):

USE OF FILM AS TEACHING AID IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING

Summary

Untranslated foreign language films and clips, used the right way, can be a very useful and fun teaching aid for teaching foreign languages. They show authentic language in authentic language situations and thus help raise the level of listening fluency and speech understanding, but also give an insight into the culture of a certain foreign language speaking area.

This has served as inspiration for a broader research with the aim of determining preferred teaching methods and techniques and estimating student satisfaction with the use of certain teaching methods and aids (audio, visual and audiovisual), and especially in reference to the use of film in EFL classroom, in large, mostly intermediate level groups.

The research has been conducted on the appropriate sample of 38 (N=38) second year Cultural Management students at the «Baltazar Adam Krčelić» Accredited College of Business and Management. The questionnaire consisted of 68 units which had the aim to determine the following: 1) the didactic value of certain teaching methods; 2) the preferred role of the teacher and the students in the teaching process; 3) the function of the audio, visual and audiovisual teaching aids in the teaching process in general; 4) the function of film as a teaching aid for teaching foreign languages; 5) student satisfaction with the movie *Working Girl* and the related activities.

The results of the research have shown that the respondents prefer visual teaching methods and a more active role of students in class, and also regard the use of various teaching aids as positive. Most respondents consider the use of audiovisual methods in class as positive, and recognize the use of films in foreign languages classes as a valuable and useful teaching aid which completes and enriches the teaching matter, improves pronunciation, facilitates learning vocabulary, entices student activity in class and gives an insight into culture specific expressions.

Key words: teaching methods and aids, audiovisual teaching aids, film, teaching foreign languages

Literatura

Colwell, H., Ipince Braschi, M. *Using Films with Mixed level ESL Classes*. Dostupno na: http://www.englishaustralia.com.au/index.cgi?E=heatfuncs&PT=sl&X=getdoc&Lev1=pub_c07_07&Lev2=c06_colwe (1. 7. 2009.)

Häusler, M. (2002) Od Komenskog do novih medija. Vizualna sredstva u nastavi stranih jezika. *Strani jezici* 31 (2002) str 1-2, 21-34

Jelavić, F. (1994) *Didaktičke osnove nastave*. Jastrebarsko: Naklada Slap

King, J. (2002). Using DVD Feature Films in the EFL Classroom, *ELT Newsletter 2002* [Online] Article # 88. Dostupno na: <http://www.eltneswletter.com/back/February2002/art882002.htm> (17. 6. 2008.)

Kovač, V. (2006) *Tema: Pojam i klasifikacija nastavnih metoda*. Dostupno na: https://www.ffri.hr/datoteke/didaktika_klasifikacija_nastavnih_metoda.pdf (10.7.2009.)

Kyriacou, C. (1995) *Temeljna nastavna umijeća : metodički priručnik za uspješno poučavanje i učenje*. Zagreb: Educa

Strmečki Marković, S. (2005) Igrani film u nastavu jezičnih vježbi u sklopu studija germanistike u Zagrebu. *Strani jezici* 34 (2005) str 59 – 68

Teaching Methods <http://www.teachervision.fen.com/teaching-methods/resource/5810.html> (15.7.2009.)

Popis ilustracija

Tablice

Tablica 1: Procjena razine znanja engleskog jezika

Procjena razine znanja engleskog jezika (%)				
osnovna	niža srednja	srednja	viša srednja	napredna
2,6	15,8	34,2	31,6	15,8

Izvor: obradile autorice

Tablica 2: Didaktička vrijednost nastavnih metoda

Tvrdnje		Uopće se ne slažem	Ne slažem se	Niti se slažem, niti se ne slažem	Slažem se	U potpunosti se slažem	\bar{X}
1.	Kvaliteta predavanja veća je ukoliko je prate vizualni sadržaji.	-	2,6	2,6	42,1	52,6	4,45
2.	Vizualizacija nastavne građe (folijama ili prezentacijom) omogućava lakše i bolje usvajanje gradiva.	2,6	-	13,2	36,8	47,4	4,26
3.	Usmenim predavanjem nastavni sadržaji prenose se brzo i jedinstveno.	2,7	2,7	18,9	64,9	10,8	3,78
4.	Najbolji oblik nastave jest ona u kojoj nastavnik gradivo usmeno izlaže.	-	15,8	47,4	28,9	7,9	3,29
5.	Vizualizacija nudi jednoznačno razumijevanje nastavnih sadržaja.	-	23,7	36,8	36,8	2,6	3,18
6.	Usmenim predavanjem postiže se bolja usredotočenost na nastavni sadržaj.	5,3	21,1	28,9	42,1	2,6	3,16
7.	Usmenim predavanjem ne poštuje se heterogenost s obzirom na kapacitet, učinak i sposobnost studenata.	7,9	21,1	65,8	5,3	-	2,68
8.	Usmenim predavanjem nastavni se sadržaji uče pasivno i izolirano.	5,3	42,1	34,2	15,8	2,6	2,68
9.	Vizualnim prikazivanjem nastavnih sadržaja odvlači se pozornost od izlaganja nastavnika.	18,4	63,2	15,8	2,6	-	2,03

Izvor: obradile autorice

Tablica 3: Struktura faktora o didaktičkoj vrijednosti nastavnih metoda

Faktor 1 Kombinirani pristup nastavi (37,84% ukupne varijance)	Kvaliteta predavanja veća je ukoliko je prate vizualni sadržaji.	,890
	Vizualizacija nastavne građe (folijama ili prezentacijom) omogućava lakše i bolje usvajanje gradiva.	,861
	Usmenim predavanjem nastavni sadržaji prenose se brzo i jedinstveno.	,744
	Najbolji oblik nastave jest ona u kojoj nastavnik gradivo usmeno izlaže.	,529
	Vizualnim prikazivanjem nastavnih sadržaja odvlači se pozornost od izlaganja nastavnika	-,400
Faktor 2 Monološki pristup nastavi (22,27% ukupne varijance)	Usmenim predavanjem postiže se bolja usredotočenost na nastavni sadržaj.	,824
	Najbolji oblik nastave jest ona u kojoj nastavnik gradivo usmeno izlaže.	,644
	Usmenim predavanjem nastavni sadržaji prenose se brzo i jedinstveno.	,394
	Vizualnim prikazivanjem nastavnih sadržaja odvlači se pozornost od izlaganja nastavnika	,324
	Usmenim predavanjem ne poštuje se heterogenost s obzirom na kapacitet, učinak i sposobnost studenata.	-,429
	Usmenim predavanjem nastavni se sadržaji uče pasivno i izolirano.	-,840
Faktor 3 Kritički pristup nastavi (14,22% ukupne varijance)	Usmenim predavanjem ne poštuje se heterogenost s obzirom na kapacitet, učinak i sposobnost studenata.	,752
	Vizualnim prikazivanjem nastavnih sadržaja odvlači se pozornost od izlaganja nastavnika	,694
	Vizualizacija nudi jednoznačno razumijevanje nastavnih sadržaja.	,687
	Najbolji oblik nastave jest ona u kojoj nastavnik gradivo usmeno izlaže.	-,450

Izvor: obradile autorice

Tablica 4: Organizacija i provedba nastavnih aktivnosti

Tvrdnje		Uopće se ne slažem	Ne slažem se	Niti se slažem, niti se ne slažem	Slažem se	U potpunosti se slažem	\bar{X}
1.	Diskusija omogućava da se određenoj temi pristupi s više stajališta čime student preispituje svoje mišljenje te je kao takva	-	-	-	47,4	52,6	4,53

	poželjna u procesu učenja.						
2.	Nastava bi trebala biti što raznovrsnija.	-	-	10,8	48,6	40,5	4,30
3.	Uspješno učenje pretpostavlja aktivno sudjelovanje studenta u nastavnom satu putem diskusija, izrade referata i sl.	-	2,6	15,8	39,5	42,1	4,21
4.	Više nastavnih sadržaja trebalo bi se obraditi u grupnom radu.	-	7,9	18,4	60,5	13,2	3,79
5.	U nastavnom procesu studenti bi trebali prvenstveno primati nastavne sadržaje.	2,6	7,9	18,4	63,2	7,9	3,66
6.	U frontalnoj se nastavi premalo vremena posvećuje studentskoj aktivnosti, suradnji, samostalnosti, produktivnosti i sl.	-	10,5	36,8	44,7	7,9	3,50
7.	U procesu nastave glavnu ulogu trebao bi imati nastavnik.	-	21,1	31,6	39,5	7,9	3,34
8.	Nastavni sadržaji najbolje se prenose studentima frontalno - nastavnik predaje, a studenti slušaju.	5,3	34,2	31,6	26,3	2,6	2,87
9.	Diskusije nisu dobro nastavno sredstvo jer se u njima uvijek javljaju isti studenti.	13,2	63,2	10,5	13,2	-	2,24
10.	Najbolje pratimo nastavu u kojoj samo slušamo i gledamo.	27,0	43,2	18,9	8,1	2,7	2,16

Izvor: obradile autorice

Tablica 5: Struktura faktora o organizaciji i provedbi nastavnih aktivnosti

Faktor 1 Nastavne aktivnosti koje potiču aktivnu ulogu studenata s naglaskom na diskusije (23,12% ukupne varijance)	Uspješno učenje pretpostavlja aktivno sudjelovanje studenta u nastavnom satu putem diskusija, izrade referata i sl.	,824
	Diskusija omogućava da se određenoj temi pristupi s više stajališta čime student preispituje svoje mišljenje te je kao takva poželjna u procesu učenja.	,671
	Diskusije nisu dobro nastavno sredstvo jer se u njima uvijek javljaju isti studenti.	-,838
Faktor 2 Nastavne aktivnosti koje potiču	U frontalnoj se nastavi premalo vremena posvećuje studentskoj	,752

aktivnu ulogu studenata s naglaskom na raznovrsniji pristup radu (17,03% ukupne varijance)	aktivnosti, suradnji, samostalnosti, produktivnosti i sl.	
	Više nastavnih sadržaja trebalo bi se obraditi u grupnom radu.	,615
	Nastava bi trebala biti što raznovrsnija.	,611
	Nastavni sadržaji najbolje se prenose studentima frontalno - nastavnik predaje, a studenti slušaju.	-,596
Faktor 3 Frontalna provedba nastavnih aktivnosti (13,36% ukupne varijance)	U procesu nastave glavnu ulogu trebao bi imati nastavnik.	,828
	Najbolje pratimo nastavu u kojoj samo slušamo i gledamo.	,745
Faktor 4 Kombinirana provedba nastavnih aktivnosti (11,29% ukupne varijance)	U nastavnom procesu studenti bi trebali prvenstveno primati nastavne sadržaje.	,889
	Više nastavnih sadržaja trebalo bi se obraditi u grupnom radu.	,563

Izvor: obradile autorice

Tablica 6: Funkcije različitih nastavnih pomagala unutar nastave

Uporaba različitih nastavnih pomagala unutar nastave:		Uopće se ne slažem	Ne slažem se	Niti se slažem, niti se ne slažem	Slažem se	U potpunosti se slažem	\bar{X}
1.	upotpunjuje i nadograđuje nastavni sadržaj	-	-	-	65,8	34,2	4,34
2.	omogućuje bolje, učinkovitije i trajnije usvajanje nastavnih sadržaja	-	-	7,9	57,9	34,2	4,26
3.	olakšava usvajanje znanja	-	-	5,3	63,2	31,6	4,26
4.	omogućuje specifične efekte koji doprinose kvaliteti nastave	-	-	5,3	71,1	23,7	4,18
5.	doprinosi boljem	-	2,6	7,9	60,5	28,9	4,16

	razumijevanju nastavnog sadržaja						
6.	omogućuje višestruke mogućnosti pristupa nastavnom sadržaju	-	-	7,9	73,7	18,4	4,11
7.	odvlači pozornost od nastavnog sadržaja	15,8	73,7	7,9	2,6	-	1,97
8.	ne doprinosi motivaciji studenata za rad	26,3	60,5	10,5	2,6	-	1,89
9.	ne doprinosi kvaliteti samog kolegija	31,6	57,9	7,9	2,6	-	1,82
10.	dodatno otežava razumijevanje složenih nastavnih cjelina	26,3	65,8	7,9	-	-	1,82

Izvor: obradile autorice

Tablica 7: Struktura faktora o primjeni različitih nastavnih pomagala u nastavnom procesu

Faktor 1 Pozitivni aspekti primjene nastavnih pomagala (47,26 % ukupne varijance)	olakšava usvajanje znanja	,902
	doprinosi boljem razumijevanju nastavnog sadržaja	,819
	omogućuje specifične efekte koji doprinose kvaliteti nastave	,753
	omogućuje bolje, učinkovitije i trajnije usvajanje nastavnih sadržaja	,709
	ne doprinosi motivaciji studenata za rad	-,351
	dodatno otežava razumijevanje složenih nastavnih cjelina	-,403
Faktor 2 Pozitivni aspekti primjene nastavnih pomagala na pristup i usvajanje nastavnog sadržaja (13,08 % ukupne varijance)	omogućuje višestruke mogućnosti pristupa nastavnom sadržaju	,819
	upotpunjuje i nadograđuje nastavni sadržaj	,720
	omogućuje bolje, učinkovitije i trajnije usvajanje nastavnih sadržaja	,571
	ne doprinosi kvaliteti samog kolegija	-,661
	ne doprinosi motivaciji studenata za rad	-,670
Faktor 3 Negativni aspekti primjene nastavnih pomagala (11,08% ukupne varijance)	dodatno otežava razumijevanje složenih nastavnih cjelina	,790
	odvlači pozornost od nastavnog sadržaja	,770
	ne doprinosi kvaliteti samog kolegija	,408
	ne doprinosi motivaciji studenata za rad	,368

Izvor: obradile autorice

Tablica 8: Uporaba filma kao nastavnog pomagala u učenju stranog jezika

Uporaba filma kao nastavnog pomagala u učenju stranog jezika:		Uopće se ne slažem	Ne slažem se	Niti se slažem, niti se ne slažem	Slažem se	U potpunosti se slažem	\bar{X}
1.	čini nastavni sadržaj zanimljivijim	2,6	-	5,3	36,8	55,3	4,42
2.	u nastavi stranog jezika korisno je čuti glas i izgovor izvornog govornika	2,6	-	5,3	44,7	47,4	4,34
3.	omogućava vježbu slušanja autentičnog jezika	2,6	-	2,6	50,0	44,7	4,34
4.	upotpunjuje nastavni sadržaj	2,6	-	2,6	52,6	42,1	4,32
5.	pruža uvid u izraze specifične za određenu kulturu	-	2,6	10,5	52,6	34,2	4,16
6.	olakšava učenje novih riječi	2,6	-	7,9	60,5	28,9	4,13
7.	vrijedno je i korisno nastavno pomagalo	-	2,6	7,9	63,2	26,3	4,13
8.	olakšava praćenje teksta	-	5,3	7,9	60,5	26,3	4,08
9.	daje osjećaj zadovoljstva i postignuća nakon razumijevanja odgledanog filma	-	2,6	18,4	47,4	31,6	4,08
10.	pomaže razvijanju vještine učenja	2,6	-	21,1	42,1	34,2	4,05
11.	čini materijal za zanimljive rasprave	2,6	2,6	15,8	47,4	31,6	4,03
12.	poboljšava izgovor	2,6	5,3	13,2	47,4	31,6	4,00
13.	razvija vlastite ideje pri provjeravanju razumijevanja i objašnjavanju pojedinih scena	-	2,6	23,7	55,3	18,4	3,89
14.	nastavno pomagalo koje služi isključivo za zabavu	10,5	42,1	44,7	2,6	-	2,39
15.	uglavnom se svodi na pasivno gledanje	15,8	44,7	31,6	7,9	-	2,32
16.	opterećuje studente s nižom razinom znanja	18,4	42,1	34,2	5,3	-	2,26
17.	demotivira i frustrira studente s nižom razinom znanja stranog jezika	21,1	50,0	18,4	7,9	2,6	2,21
18.	otežava razumijevanje govora	18,4	60,5	13,2	7,9	-	2,11
19.	odvlači pažnju od nastavne cjeline	44,7	47,4	7,9	-	-	1,63

Izvor: obradile autorice

Tablica 9: Struktura faktora o primjeni filma kao nastavnog pomagala u nastavi stranog jezika

Faktor 1 Pozitivni aspekti primjene filma kao nastavnog pomagala (52,03% ukupne varijance)	olakšava praćenje teksta	,794
	razvija vlastite ideje pri provjeravanju razumijevanja i objašnjavanju pojedinih scena	,790
	poboljšava izgovor	,789
	daje osjećaj zadovoljstva i postignuća nakon razumijevanja odgledanog filma	,732
	pomaže razvijanju vještine učenja	,722
	čini materijal za zanimljive rasprave	,720
	olakšava učenje novih riječi	,717
	u nastavi stranog jezika korisno je čuti glas i izgovor izvornog govornika	,682
	vrijedno je i korisno nastavno pomagalo	,677
	čini nastavni sadržaj zanimljivijim	,639
	omogućava vježbu slušanja autentičnog jezika	,622
	pruža uvid u izraze specifične za određenu kulturu	,582
	upotpunjuje nastavni sadržaj	,540
	uglavnom se svodi na pasivno gledanje	-,365
	otežava razumijevanje govora	-,549
Faktor 2 Pozitivni aspekti primjene filma kao nastavnog pomagala s naglaskom na kulturološke aspekte jezika (10,20 % ukupne varijance)	upotpunjuje nastavni sadržaj	,665
	pruža uvid u izraze specifične za određenu kulturu	,634
	omogućava vježbu slušanja autentičnog jezika	,584
	vrijedno je i korisno nastavno pomagalo	,515
	olakšava učenje novih riječi	,497
	čini nastavni sadržaj zanimljivijim	,495
	u nastavi stranog jezika korisno je čuti glas i izgovor izvornog govornika	,483
	daje osjećaj zadovoljstva i postignuća nakon razumijevanja odgledanog filma	,380
	pomaže razvijanju vještine učenja	,359
	demotivira i frustrira studente s nižom razinom znanja stranog jezika	-,331

	odvlači pažnju od nastavne cjeline	-,522
	uglavnom se svodi na pasivno gledanje	-,531
	nastavno pomagalo koje služi isključivo za zabavu	-,641
Faktor 3 Negativni aspekti primjene filma kao nastavnog pomagala (6,10% ukupne varijance)	demotivira i frustrira studente s nižom razinom znanja stranog jezika	,847
	opterećuje studente s nižom razinom znanja	,798
	otežava razumijevanje govora	,663
	odvlači pažnju od nastavne cjeline	,469

Izvor: obradile autorice

Tablica 10: Procjena zadovoljstva s elementima i uvjetima gledanja filma

U kojoj ste mjeri zadovoljni/ne:		U potpunosti nezadovoljan/na	Nezadovoljan/na	Niti zadovoljan/na, niti nezadovoljan/na	Zadovoljan/na	U potpunosti zadovoljan/na	\bar{X}
1.	vlastitom razinom razumijevanja govora pri gledanju filma	-	2,9	17,6	55,9	23,5	4,00
2.	prostorijom u kojoj ste gledali film	-	5,9	11,8	64,7	17,6	3,94
3.	odabirom filma	-	8,8	14,7	61,8	14,7	3,82
4.	tematikom filma	-	2,9	32,4	55,9	8,8	3,71
5.	kvalitetom slike	-	2,9	41,2	47,1	8,8	3,62
6.	kvalitetom zvuka	14,7	35,3	35,3	11,8	2,9	2,53

Izvor: obradile autorice

Tablica 11: Nastavne aktivnosti vezane uz odgledani film

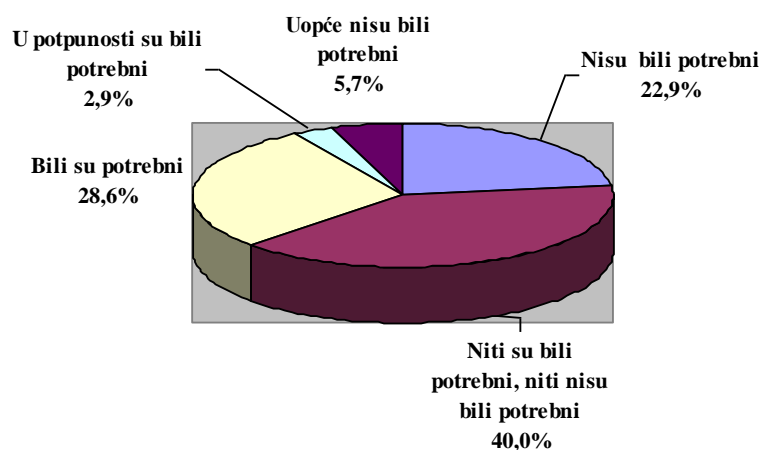
Tvrdnje		Uopće se ne slažem	Ne slažem se	Niti se slažem, niti se ne slažem	Slažem se	U potpunosti se slažem	\bar{X}
1.	Ubuduće želim više raznovrsnih aktivnosti vezanih uz odgledani film (prikazi filma, osobni dojmovi, kvizovi, diskusije, prezentacije i sl.).	-	5,6	22,2	30,6	41,7	4,08
2.	Gledanje filma i aktivnosti nakon gledanja filma ocjenjujem pozitivnim.	-	2,8	25,0	50,0	22,2	3,92
3.	Aktivnosti vezane uz film (diskusije, zadaci i sl.) trebaju	-	5,4	29,7	51,4	13,5	3,73

	se odvijati neposredno nakon gledanja filma.						
4.	Prije gledanja filma bilo bi uputno razgovarati o toj temi i unaprijed se upoznati s novim terminima.	-	16,2	21,6	56,8	5,4	3,51
5.	Nakon gledanja filma ostalo je nedovoljno vremena za dodatne aktivnosti vezane uz tematiku filma	-	19,4	47,2	33,3	-	3,14
6.	Scene i dijalozi u filmu koji nisu bili razumljivi trebali bi se ponoviti.	5,4	29,7	40,5	21,6	2,7	2,86
7.	Razmak između gledanja filma i diskusije bio je prevelik.	2,9	41,2	38,2	14,7	2,9	2,74
8.	Pun potencijal filma kao nastavnog pomagala nije iskorišten.	8,6	40,0	28,6	20,0	2,9	2,69

Izvor: obradile autorice

Grafovi

Graf 1: Potreba za titlovima na engleskom jeziku u razumijevanju sadržaja filma

Izvor: obradile autorice